

ה"ת 52900/03/20 - מדינת ישראל נגד מוחמד רוביע

בית משפט השלום בעכו

ה"ת 52900-03-20 מדינת ישראל נ' רוביע
תיק חיצוני: 489419/2019

בפני כבוד השופטת שושנה פיינסוד-כהן
מדינת ישראל
מבקשת
ע"י שלוחת התביעות גליל

נגד
מוחמד רוביע
משיב
ע"י ב"כ עוה"ד ב"כ עוה"ד סאהר פאר

החלטה

1. לפני בקשה לחילוט ערבויות שניתנו במסגרת תיק מ"י 49125-10-19.

2. במסגרת החלטה של כב' השופט זכריה מיום 29.10.19, הורתה בין היתר, כי המשיב כאן, ישוחרר מתנאי מעצרו בכפוף לקיומן של מספר תנאים ובהם הרחקה מהעיר כרמיאל עד ליום 29.11.19 בשעה 08:00. להבטחת קיומם של תנאי השחרור נדרש המשיב כאן לחתום על התחייבות כספית על סך של 4,000 ₪. אין חולק, כי המשיב חתם על כתב התחייבות באותו מועד (29.10.19).

3. אין מחלוקת כי ביום 11.11.19 בשעה 20:40 שהה המשיב בחורשת קובי בכרמיאל וכן כי התיק בגינו הוטלו תנאי ההרחקה נסגר מחוסר ראיות.

4. גוף כתב ההתחייבות עליו חתום המשיב אינו מפרט את תנאי שחרור של המשיב. לטענת הסנגור, חוסר זה בפרטים בגוף כתב ההתחייבות פוגע בתוקפה ומשכך עותר לדחיית הבקשה. המבקשת טוענת, כי מדובר בהיתממות של המשיב הטוען שיש ספק בדבר תוקף ההתחייבות מאחר ולא מתעורר ספק ביחס לידיעתו את מלוא תנאי שחרורו, שכן בחקירתו במשטרה ידע כי הוא מורחק מהעיר כרמיאל.

המסגרת הנורמטיבית

5. סעיף 49(א) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה-מעצרים), תשנ"ו-1996 (להלן: "חסד"פ סמכויות מעצרים"), קובע כדלקמן:

"(א) "כתב ערובה יפרט את תנאי השחרור ויחתם בפני שופט, רשם או מזכיר בית המשפט, או בפני שוטר או סוהר שהוסמך לכך בפקודות המשטרה או שירות בתי הסוהר."

עמוד 1

6. בכל הנוגע לפירוט התנאים החלים על החשוד בכתב ערובה, ניכר כי מגמת העבר בפסיקת בית המשפט העליון, הייתה לבכר את הפרשנות הדווקנית והמצמצמת ביחס לנוסחו של כתב ערובה. ביחס לכך נפסק למשל בבש"פ 1760/01 פלוני נ. מדינת ישראל (פורסם בנבו, ניתן ביום 15.4.01), כי

"משוחרר בערובה לא יחוב בכל תנאי שהוא, ויהא זה תנאי "ברור ומובן מאליו" ככל שיהא, אלא אם כתוב אותו תנאי באורח מפורש בכתב הערובה שחתם עליו. ראינו, למשל, כי על-פי חוק המעצרים יש תנאים שהם בבחינת תנאים אובליגטוריים, ואולם, פירוש אותה "אובליגטוריות" הוא שטופס השחרור בערובה חייב לכלול תנאים אלה בכל מקרה ובכל עניין, וכי אין ניתן שיקול-דעת שלא למנות אותם תנאים בכתב הערובה. אין פירוש הדברים שאותם תנאים יחייבו משוחרר בערובה גם אם לא נרשמו באורח מפורש וברור בכתב הערובה. אכן, היעלה על דעתנו כי נתחייב אדם בתנאי שהוא לא הוזהר עליו מפורשות במסמך שחתם עליו? השאלה שאלה והתשובה בה..."

לא נמצא לי כי החלטת השופט מיום 27.11.2000 צורפה לכתב הערובה, ויכול הטוען שיטען כי בכך נפל פגם בכתב הערובה. כתב ערובה היה כחי הנושא-את-עצמו, והתנאים המפורשים בכתב הערובה הם התנאים המחייבים את החותם עליו; הם-הם התנאים ואין בלתם. משלא צורפה החלטת השופט אל כתב הערובה, ספק בעיניי אם אותם תנאים הקבועים בהחלטה ואינם קבועים בכתב הערובה גופו - כתב שעליו חתם העורר - תנאים הם המחייבים את מי שחתם על כתב הערובה".

[ר' גם בבש"פ 1030/94 לוי נ. מדינת ישראל (פורסם בנבו, ניתן ביום 10.8.94).

7. כב' השופטת פרוקצ'יה בבש"פ 4972/07 פואז נ. מדינת ישראל (ניתן ביום 20.3.08) שבה על הקביעה, כי "על תנאי הערובה להיקבע במפורש בכתב הערובה עצמו, עליו חותם הנאשם או הערב, ואין די בפירוט התנאים בחוק או בהחלטת בית המשפט (סעיף 49 לחוק המעצרים; עניין פלוני 1, עמ' 9-10, והפסיקה הנזכרת שם)".

8. מאז חל ריכוך מסוים במגמה זו. באשר לכך מפנה המאשימה לפסיקת בית המשפט המחוזי (מרכז- לוד) בעמ"ת 45444-11-18 צבאן ואח' נ. מדינת ישראל (פורסם בנבו) במסגרתה סקר בית המשפט את פסיקת בית המשפט העליון בבש"פ 8163/12 אלון נ. מדינת ישראל (19.11.12) שם קבעה כב' השופטת דפנה ברק ארז, כי

"כפי שנקבע בבש"פ 4348/99 ארוך נ' מדינת ישראל ([פורסם בנבו], 3.11.1999) (להלן: עניין ארוך), התייצבות הנידון לנשיאת עונשו הינה אחד מן התנאים המנדטוריים הקבועים בסעיף 48(א) רישא. לפיכך, הוא חל "באופן אוטומטי על כל 'כתב ערובה' הנחתם במסגרת שחרור בערובה... על כן יש לקרוא אל תוך החלטת בית המשפט את הוראה סעיף 48(א) רישא, באופן שזו מהווה חלק אינטגרלי מהחלטת בית המשפט" (שם, בפסקה 5). ברי אפוא כי הערבות שעליה חתמו העוררים נועדה גם להבטחת התייצבותו של הנידון לריצוי עונשו. נוסחו הכללי ביותר של כתב הערבות עליו חתמו העוררים תומך אף הוא בהחלטה של הוראת סעיף 48(א) רישא לחוק המעצרים על עניינם".

9. כב' השופט דפנה ברק- ארז בעניין אלון הנ"ל נימקה את הפרשנות התכליתית בפסק דינה כך; "חשוב לומר: התוצאה שאליה הגיע בית המשפט המחוזי עולה בקנה אחד עם המדיניות המשפטית הראויה. בין התכליות הבולטות של חילוט ערבויות של צדדים שלישיים, ולא כל שכן מפקחים, בולטת התכלית ההרתעתית. מן ההיבט של הרתעה אישית, האפשרות של חילוט מדרבנת את הערב לא לזנוח את מחויבויותיו. מן ההיבט של הרתעת הרבים, שמבחינות מסוימות חשובה אף יותר, בהקשר זה, חילוט של ערבות במקרה של הפרה תורמת להעברת המסר שעניינו חשיבותן של ההתחייבויות שנוטלים על עצמם מי שמסכימים לפקח על נאשמים ונידונים, ובכך לוקחים על עצמם להגן על הציבור מפני מי שחלה לגביהם חזקת מסוכנות. רק כך יפנימו המפקחים את כובד האחריות הכרוך בתפקידם ואת ההשלכות האישיות הנובעות מהפניית עורף לתפקידם זה. ניתן להוסיף ולומר כי האפשרות של חילוט הערבות תורמת להכוונת התנהגותם של הנאשמים עצמם. יידעו כל נאשם או נידון, המתעתד להפר את תנאי שחרורו, כי במעשיו הוא עתיד לפגוע באנשים קרובים לו אשר הסכימו לערוב לו.

זאת ועוד: התחייבות המפקחים אינה ערבות גרידא. יש לזכור שההתחייבות לביצוע הפיקוח, והערבות שבצידה, ניתנת בפני בית המשפט הדן בתנאי שחרורו של הנאשם לחלופת מעצר..."

10. ברוח דברים אלו, פסק בית המשפט המחוזי בעמ"ת 45444-11-18 בן צבאן נ. מדינת ישראל (מיום 3.1.19), כי אין בפגמים שנפלו בכתב ההתחייבות כדי להפקיע את ההתחייבות עצמה או פסילתה. מנגד ובשל הקשיים והפגמים מצא בית המשפט להורות על חילוט חלקי של סכומי הערבות וההתחייבות.

11. בית המשפט בעמ"ת (מחוזי חיפה) 76181-01-19 מדינת ישראל נ. גית (מיום 17.2.19) אליו מפנה המאשימה, שב על פסיקת בית המשפט בעניין צבאן הנ"ל ובש"פ אלון, וכן על קביעת בית המשפט העליון בבש"פ 2066/13 אברהם ישראל נ. מדינת ישראל (מיום 25.4.13) שם קבע כב' השופט עמית, כי יש לבכר את הפרשנות התכליתית לענין סעיף 58 לחסד"פ סמכויות מעצרים. ברוח פסיקה זו קבע, כי "אמנם בס' 3 לכתב הערובה לא מצוינים התנאים ותאריך ההחלטה השיפוטית. אולם, מעין בפרוטוקול הדיון... עולה כי הערבים.. נחקרו וטענו כי יודעים מה נדרש מהם לפקח על המשיב וכי ככל שיופרו תנאי השחרור יחויבו בתשלום..."

נעלה מספק בעיניי, בהתאם לדברי כב' השופט עמית בבש"פ 2066/13 כי בנסיבות דנן, יש להעדיף פרשנות תכליתית לס' 49(ב) לחוק על פני פרשנות דווקנית מצמצמת". בנסיבות אלו התקבל הערר והוחזר הדיון לבית המשפט קמא באשר לשיעור החילוט באיזון הפגמים שנפלו בכתבי הערבות לבין האינטרס הציבורי בהרתעת נאשמים.

12. בבש"פ 6704/19 יעקב בן שטרית נ. מדינת ישראל (פורסם בנבו, מיום 30.10.19) שב כב' השופט עמית על מגמת ריכוך הפרשנות הדווקנית ביחס לטופס הערובה, בקבעו כי

"ההחלטה בעניין לוי מבטאת גישה נוקשה, שלפיה התנאים לחילוט הערבות מוגדרים על פי כתב הערובה בלבד. נראה כי גישה זו רוככה במרוצת הזמן, וכיום מקובל כי התנאים המנויים בסעיף 48(א) רישא לחוק, שעניינם ניהול תקין של ההליך, נכללים מאליהם בתנאי השחרור המחייבים את הערב:

...

כפי שיפורט להלן (בפסקה 13), הנוסח של טופס הערבות המקובל כיום נותן מענה לבעיות דומות, בכך שהוא כולל באופן מובנה את העילות הסטטוטוריות והפניה להחלטת השחרור.

ואמנם שב ומבהיר כב' השופט עמית בהחלטתו "חשוב להבהיר כי קריאת "התנאים המנדטוריים" אל תוך כתב הערובה, איננה מאפשרת לעשות בערובה שימוש למטרות נוספות, שהמחוקק לא התייחס אליהן במפורש".

לצד זאת קובע, כי

".. תנאי הערובה מוגבלים לתנאים שנמנו בכתב הערבות ובהחלטה השיפוטית, ולכל היותר ניתן להוסיף עליהם, מכוח סעיף 48 לחוק... אין לקרוא לתוך כתב הערבות תנאים נוספים, וודאי שלא תנאי מכללא של חילוט הערבות בכל מקרה של ביצוע עבירה פלילית" (הדגשה לא במקור).

מן הכלל אל הפרט

13. בענייננו, אין חולק, כי תנאי השחרור פורשו בהחלטת בית המשפט במ"י 49125-10-19. במסגרת זו בסעיף 4 להחלטה בדבר תנאי שחרורו של המשיב נקבע, כי **"להבטחת קיום תנאי השחרור יחתום החשוד על התחייבות כספית בסך של 4,000 ₪"**. מסכימה אני, כי התחייבות ראויה צריכה לכלול את תנאי השחרור ולו בדרך של הפניה לפרוטוקול. בענייננו, אין הפניה להחלטה בה מנויים תנאי השחרור או לפחות לפר' הדיון בה ניתנה. ראוי היה כי בטופס ההתחייבות ירשם לכל הפחות מספר התיק ותאריך הדיון.

14. מנגד, ההוראה בסעיף 4 להחלטה מיום 29.10.2019 ברורה. המשיב היה מיוצג בהליך המעצר וחזקה, כי הוסברו לו תנאי השחרור והבין את הקשר בין החתימה לבין תנאי השחרור ובפרט את תכנו של סעיף 4 להחלטה, שכן בסמוך לכך חתם על כתב ההתחייבות (במ/2). בכותרת כתב ההתחייבות צוין תיק המעצר ומספרו, שם השופטת ותאריך עריכת כתב ההתחייבות מיום 29.10.19, עליו חתום הנאשם וחתימתו מאומתת בחותמת עגולה של בית המשפט.

15. לאורה של פסיקת בית המשפט העדכנית ומגמת הרחבת הפרשנות התכליתית להוראת סעיף 49 לחסד"פ סמכויות מעצרים, אין בידי לקבוע כי בהעדרם של הפרטים החסרים בכתב ההתחייבות שבפניי כדי להפקיעו.

16. בהקשר זה יש לציין, כי הפגמים אשר נפלו בכתב ההתחייבות עליו חתם הנאשם (במ/2) זהים לפגמים אשר נפלו בעניין בן צבאן הנ"ל וביחס לכך בפרט נפסק, כי

"במקרה דנן, אכן נפל פגם בכך שבכתב ההתחייבות העצמית ובכתב הערובה לא נרשם תאריך ההחלטה השיפוטית, אך סבורני שאין בכך כדי להוביל למסקנה שלא קיימת הפניה להחלטה שהיא מאותו יום של כתבי הערבות. אילו היה נרשם תאריך ההחלטה השיפוטית, ניכר כי היה בכך משום אימוץ- הבלעה... של התנאים

בדרך של הפניה להחלטה השיפוטית. עם זאת, לאור העובדה שאין מחלוקת שהעוררים נכחו באולם בית המשפט, ואין מחלוקת שהבינו את ההחלטה השיפוטית, ואף לא קיימת טענה שבעת החתימה על כתב הערבות/ ההתחייבות לא ידעו על מה הם חותמים, סבורני כי טענתם של העוררים לפגם בכתב הערובה אינה ראויה להישמע, ולא ניתן על בסיס זה לפטור אותם מערבותם. מדובר בתיק שבו בית המשפט אשר הורה על השחרור בחן בצורה מעמיקה את טיבם של המפקחים וציין בהחלטתו במפורש כי אלו הוזהרו והובהר להם המתווה לשחרור העורר. בנסיבות אלה, אין מדובר בפגם בכתב הערבות אשר מצדיק לפטור את העוררים מהערבות או שיש בו כדי להוביל לבטלותו. אכן, קיים ניתוק בין כתב הערבות לבין ההחלטה השיפוטית, כך שאין בהחלטה השיפוטית להוסיף על כתב הערובה את מה שאין בו. ואולם, במקרה של כתב ערובה שמפנה להחלטה השיפוטית, גם אם בשגגה לא נרשם תאריך ההחלטה (מאותו יום) שאליו מפנה כתב הערובה, אין פגם בכתב הערובה אשר מצדיק הימנעות מחילוט האמור בו.

גם בנוגע להעדר אימות חתימה על ידי מורשה מטעם בית המשפט על כתב ההתחייבות (למעט חותמת "עגולה" של בית המשפט), סבורני כי אין בכך כדי להצדיק את פסילת ההתחייבות, וזאת הואיל וסעיף 49 לחוק אינו דורש כי נושא המשרה יאשר בחתימתו כי הערב חתם בפניו, אלא ניתן להוכיח גם בראיות ישירות או נסיבתיות שהחתימה הייתה בפניו.."

17. במצב דברים זה הרי שאין בידי להורות על פקיעת ההתחייבות מחמת פגמים שנפלו בה. יחד עם זאת נפסק, כי על בית המשפט לאזן בין הפגמים אשר נפלו בכתב הערבות לבין האינטרס הציבורי בהרתעת נאשמים והמפקחים עליהם, בקבעו את שיעור החילוט.

18. במקרה זה, לאור לשונו של כתב ההתחייבות עצמו (במ/2), כי "אם יופר תנאי מתנאי ההתחייבות, אשלם לאוצר המדינה כל סכום שיצווה בית המשפט עד לסכום של 4,000 ₪" (הדגשה לא במקור) כסכום מקסימלי ובאיזון עצמת ההפרה והחובה להרתיע נאשמים בכוח ובפועל ואינטרס הרתעת היחיד למול הפגמים שנפלו בכתב התחייבות, מוצאת אני להורות על הטלת תשלום בסך 1,000 ₪ בגין הפרת תנאי השחרור של הנאשם.

התוצאה הנה כי הבקשה מתקבלת בחלקה.

19. משיב ישלם סך של 1,000 ₪ עד לא יאורח מיום 1.12.22.

* **בכרטיס אשראי** - באתר המקוון של רשות האכיפה והגבייה, www.eca.gov.il (ניתן לשלם בפריסה של עד 18 תשלומים בהסדר קרדיט) או חפש בגוגל "תשלום גביית קנסות".

* **מוקד שירות טלפוני בשירות עצמי (מרכז גבייה)** - בטלפון *35592 או בטלפון: 073-2055000.

* **במזומן בכל סניף של בנק הדואר** - בהצגת תעודת זהות בלבד (אין צורך בשוברי תשלום).

המזכירות תמציא העתק ההחלטה לצדדים.

ניתנה היום, כ"ג אלול תשפ"ב, 19 ספטמבר 2022, בהעדר
הצדדים.